

foreliggende Vidnesbyrd naaet til at gjøre et Udvalg af enkelte imellem Ansøgerne, og den, hvad rigtigt og naturligt er, kan ønske personlig at lære dem at kjende, inden den skrider til endelig Indstilling, kan den foreslaa dem at rejse til Stedet paa Kommunens Regning. Denne Ordning vil være Sagen tjenligere og Læreren værdigere.

Saaledes ville vore Ændringer til det Afsnit gaa ud paa nye at bestemme Statens, Kommunens og Læreren gjensidige Ret og Pligt med Hensyn til de offentlige Læreres Lønnings- og Embedsforhold.

Til Afsnit V.

(Lovforslagets §§ 32—35; vort Forslags §§ 53—59).

For at omhandle Skolens og Kirkens Forhold til hinanden under Et have vi hidtil udsat at omtale enkelte af vore Ændringer. Vi foreslaa i § 19 at lægge Bibelhistorien til Grund for den religiøse Undervisning i Skolerne og i § 20 at overdrage til Præsterne at besørge den mere dogmatiske Religionsundervisning, dog frivillig fra Forældrenes Side. I to Henseender vil Skolen vinde ved denne Ordning. Der anvendes nu formegen Tid paa Religionsundervisningen, ikke blot efter Timetallet, men fordi den planmæssige Tid af forskjellige Grunde, deriblandt vel ogsaa Hensynet til det geistlige Tilsyn, meget ofte oversrides til Skade for den øvrige Undervisning uden at være til Gavn for Niemedet med denne Undervisning. Dernæst maa Bibelhistorien anses for et heldigere Grundlag for Børneundervisning i Religionskundskab end den mere dogmatiske Undervisning. Dette Grundlag frister ikke saa let den i denne Retning mindre oplagte Lærer til Kamferi og tørre Begrebsudviklinger, og den livligere Lærer befries fra Fordringer i denne Henseende. Og hvad Præsten angaar, da vil han ved en ugentlig tilbagevendende Samværen med Børnene faae mere Kjenndskab til og Hold i dem og derigjennem Forældrene, end han nu kan faae. Dette vil styrke hans Etilling og Indflydelse i Menigheden, navnlig med Hensyn til Ungdommen i de vanskeligere Aaringer efter Konfirmationen. I Reglen ville Præsterne, der Tid efter anden ere befrieede for mange Øverv, som tidligere paahvilede dem, kunne faae god Tid til denne Gjerning. Hvor dette ikke er Tilfældet, maa Kirkebestyrelsen paa anden Maade kunne raade Bod derpaa. — Den Læreren paahvilende Forpligtelse til at ferrette Kirketjeneste virker i flere Henseender uheldig tilbage paa Skolen. Der gives neppe Nogen, der trænger mere til at have Søndagen fri til legem-

lig og aandelig Bedrøftelse end Læreren, der 6 Dage om Ugen skal "tage frem af sit Forraad, nyt og gammelt". Naar han da om Søndagen tvungen skal bistaa ved en Gjerning, der for Mange er legemlig angribende og i de Tilfælde, hvor Læreren ikke religiøst stemmer overens med Præsten, — et Forhold, der dog mulig kun mere undtagelsesvis volder Alenpe — aandelig lidet opmuntrende, da kan denne Søndagstjeneste, meget imod sin Hensigt, virke skadelig paa den følgende Uges Gjerning. Dertil kommer, at den gjældende Regel om, at kirkelige Forretninger om Søndagene skulle besørges udenfor Skoletiden, overholdes mindre og mindre, hvilket er naturligt begrundet i Forholdene; men derved lider Undervisningen ofte Afbræk ved Læreren kirkelige Stilling. At en pludselig Forandring i dette Forhold kan volde Kirken Banfælgheeder, er erkjendt i vort Forslag (§ 48), som derfor gaar ud paa at indføre den nye Ordning efterhaanden; men saaledes vil der utvivlsomt ikke senere komme til at mangle Kirkebetjente, med hvem Præsten i Reglen vil kunne være bedre tilfreds, end ofte er Tilfælde med de nuværende mere tvungne Medhjælpere.

Det maa erkjendes, at det hidtil bestaaende geistlige Tilsyn i Almindelighed har havt en human og velvillig Karakter, og vi forstaa, at mangen Lærer, der i Skolen mindre ser Borgersamfundets betrodde Tjener end Kirkens hengivne Datter, holder paa det. Men naturligt er det dog, at de Geistlige, hvis Interesse og Gjerning væsentlig maa ligge paa et andet Felt, ikke kunne lægge en saadan Bægt paa denne Side af deres bestiftede Gjerning, som den fortjener, og at de mere ensidig end ønskeligt bedømme Skolen efter Religionskundskaben, der ikke er det Samme som det religiøse Liv. Heller ikke kan det betvivles, at Præstens Stilling, som søbt Møblem af og Formand for den lokale Skolestyrelse, ikke virker opmuntrende paa Interessen hos Beboerne til selv at tage fat, men tværtimod paa mange Steder har ført til en mærkelig Egegyldighed og Mangel paa Initiativ. Vi tilraade derfor at tage Lovforslagets halvgjorte Skridt med Hensyn til Afkaffelse af det tvungne geistlige Tilsyn helt ud, idet vi foreslaa, at Præsten ophører efter 5 Aars Forløb at være Medlem af Skolekommissionen, medmindre han vælges dertil, hvilket formentlig vil ske i alle de Tilfælde, i hvilke han efter den nuværende Ordning kunde gjøre fuld Nytte, samt at Provstens og Biskoppens Tilsyn med Børnenes religiøse Undervisning indskrænktes til dem, Præsten underviser, og henvises til Kirkevisitationen. Mon ikke denne Ordning ogsaa vilde være i Kirkens egen Interesse? Vi tro, at denne forandrede og friere Stilling for Skolen og Lærerne ligeoverfor Kirken vilde øve en løftende Indflydelse paa Skolen som Oplysningsanstalt, uden at gjøre den der meddelte religiøse Undervisning mindre inderlig og frugt-